

NORGES HØYESTERETT

Den 25. oktober 2006 avsa Høyesterett dom i

HR-2006-01817-A, (sak nr. 2006/486), sivil sak, anke,

Ramiz Kalicani

(advokat Anders Brosveet)

mot

Staten

v/Justis- og politidepartementet

(Regjeringsadvokaten

v/advokat Goud Helge Homme Fjellheim – til prøve)

S T E M M E G I V N I N G :

- (1) Dommer **Oftedal Broch**: Saken gjelder prøving av vedtak om plassering av en innsatt i fengselsavdeling med særlig høyt sikkerhetsnivå. Det sentrale spørsmål knytter seg til domstolenes prøving av forvaltningsvedtak i tilfeller der vesentlige deler av grunnlaget for vedtaket har vært holdt hemmelig for den innsatte, jf. straffegjennomføringsloven § 7 bokstav c og d, og også for domstolene etter tvistemålsloven § 204 nr. 2 ved sak om prøving av vedtakets lovlighet.
- (2) Ramiz Kalicani ble pågrepet 11. februar 2004 mistenkt for narkotikaovertrедelser og deretter varetektsfengslet. Han ble ved Borgarting lagmannsretts dom 2. mai 2005 dømt til fengsel i 17 år, blant annet for oppbevaring av 19,9 kilo heroin og salg av narkotika for 3 millioner kroner.
- (3) Under varetektstiden og senere under soning av dommen har Kalicani vært plassert i sikkerhetsavdeling i Ringerike fengsel, opprinnelig ved vedtak truffet av Kriminalomsorgen region sør 11. august 2004. Begrunnelsen var ”at han antas å representere en særlig høy rømningsfare ved anslag utenfra for å bistå med rømningen eventuelt at det er fare for gisseltaking og fare for ny, særlig alvorlig kriminalitet”. Den siterte begrunnelsen er utelukkende en gjengivelse av vilkårene for plassering i avdeling med særlig høyt sikkerhetsnivå, jf. forskrift 22. februar 2002 nr. 183 § 6-2. Vedtaket ble påklaget til Kriminalomsorgens sentrale forvaltning, men klagen førte ikke frem. Kalicani

har også klaget over at han ikke har fått innsyn i dokumentene i saken. Heller ikke dette har ført frem. Senere har vedtaket om plassering i avdeling med særlig høy sikkerhet blitt gjentatt hver sjette måned. Siste plasseringsvedtak ble truffet 8. februar 2006. Om grunnlaget for fortsatt plassering heter det:

”I Borgarting lagmannsretts dom av 02.05.05 ble det lagt til grunn at Kalicani har oppbevart et betydelig kvantum heroin og at han har solgt narkotika for ca kr 3 millioner. Videre fremgår det av dommen at han har hatt en organisatorisk rolle ved å oppbevare heroinen og at han har vært delaktig i å organisere salgsvirksomheten. I tillegg har han i forhold til de øvrige tiltalte i straffesaken fremstått som en leder.

Dommen sammenholdt med at innsatte som ledd i straffesaken ble pågrepet i Sverige viser at det foreligger en rømningsfare. Derimot er ikke disse opplysningene isolert sett så sterke at de gir grunnlag for innsettelse i avdeling med særlig høyt sikkerhetsnivå.

Opplysninger som gir grunn til å anta at det foreligger en realistisk og gjennomførbar rømningsplan og som i hovedsak ligger til grunn for dette og foregående vedtak om innsettelse, er unntatt fra partsinnsyn, jf. strgfjl. § 7 bokstav c. Av den grunn er det heller ikke mulig å gi noen konkret begrunnelse for vedtaket, jf. § 7 bokstav d.”

- (4) Ved vedtak 9. mars 2006 av Kriminalomsorgens sentrale forvaltning ble plasseringsvedtaket omgjort, idet det ikke var kommet nye opplysninger i saken siden det første vedtaket ble fattet i august 2004.
- (5) Ved stevning 9. mars 2005 til Oslo tingrett reiste Kalicani sak mot staten v/Justisdepartementet med påstand om at plasseringsvedtakene var ugyldige. Oslo tingrett avsa dom 8. juli 2005 med slik domsslutning:

”1. Staten v/Justisdepartementet frifinnes.

2. Saksomkostninger tilkjennes ikke.”

- (6) Kalicani anket dommen til Borgarting lagmannsrett, som 9. januar 2006 avsa dom med slik domsslutning:

”1. Tingrettens dom stadfestes.

2. I saksomkostninger for lagmannsretten betaler Ramiz Kalicani til staten v/Justis- og politidepartementet 22 000 – tjuetotusen – kroner innen 2 – to – uker fra forkynnelsen av denne dom, med tillegg av den alminnelige forsinkelsesrente etter forsinkelsesrenteloven § 3 første ledd første punktum fra utløpet av oppfyllelsesfristen til betaling skjer.”

- (7) Kalicani har anket lagmannsrettens dom til Høyesterett. Saken står i det vesentlige i samme stilling som for de øvrige retter. For Høyesterett har direktøren for Ringerike fengsel avgitt en skriftlig erklæring.
- (8) Jeg bemerker at staten, etter tilbakeføringen av Kalicani til alminnelig fengselsavdeling, krevde saken avvist fordi Kalicani nå manglet rettslig interesse. Staten har senere frafalt avvissningspåstanden, og har gitt uttrykk for at Kalicani fortsatt har rettslig interesse. Jeg er enig i dette.
- (9) Den ankende part, *Ramiz Kalicani*, har sammenfatningsvis gjort gjeldende:

- (10) Prinsipalt hevdes at når staten treffer vedtak som krever hjemmel i lov, er det opp til staten å vise at det foreligger et faktum som gir grunnlag for vedtaket. Jo mer inngripende et vedtak er, jo klarere er behovet for å legge denne bevisføringsbyrden på staten.
- (11) Vedtaket om plassering i høyrisikoavdeling er særdeles inngripende og har ført til en meget langvarig faktisk isolasjon av Kalicani. Under påberopelse av bestemmelsene i straffegjennomføringsloven § 7 bokstav c og d har fengselsmyndighetene nektet å opplyse det faktiske grunnlaget for vedtaket. Under rettssaken om forvaltningsvedtakets gyldighet påberoper staten tvistemålsloven § 204 nr. 2 for fortsatt å nekte å opplyse faktum. Kalicani har ingen mulighet til å motbevise et ukjent faktum. Han anfører på denne bakgrunn at staten enten må fremlegge bevis for det faktum som hevdes å gi grunnlag for plasseringen, eller domstolen må avgjøre saken ut fra det som er fremlagt, og da må staten tape.
- (12) En tilnærming der statens pretensjon legges til grunn uten bevisføring innebærer at domstolenes prøvelsesadgang totalt avskjæres i alle saker der staten påberoper taushetsplikt. Dette vil være et brudd på domstolenes prøvingsadgang overfor forvaltningsvedtak, som er et prinsipp av grunnlovs høyde.
- (13) At et vedtak som innebærer nær total isolasjon, og som gjelder for inntil seks måneder av gangen, kan treffes uten domstolskontroll, samsvarer meget lite med de svært strenge grenser som er nedfelt i straffeprosessloven § 186 a for isolasjon av varetektsfanger.
- (14) Sterke reelle hensyn tilsier domstolskontroll med forvaltningsvedtak om plassering av fanger i høyrisikoavdeling. Det foreligger betydelig fare for feilkilder i de opplysningene som blir lagt til grunn for vedtaket, eksempelvis uriktige opplysninger fra medfanger som ledd i en hevnaksjon eller for å fremme egne fordeler, svakt underbygde rapporter fra overivrige etterretningsfolk eller ønske om å bruke plasseringsvedtaket som et lettere alternativ til straffeprosessloven § 186 a for å holde innsatte i isolasjon.
- (15) På denne bakgrunn har den ankende part ikke sett det nødvendig å be retten om å overprøve statens beslutning om ikke å føre bevis, jf. tvistemålsloven § 204 nr. 2 annet ledd. Det er staten, ikke den private part, som enten må føre bevis for at nødvendig faktum foreligger eller må gi opp isolasjonen.
- (16) Subsidiært gjøres gjeldende at den skjønnsmessige sikkerhetsventilen som ligger i § 204 nr. 2 annet ledd – å pålegge staten bevisføringsplikt etter en ”avveining av hensyn til taushetsplikten og hensynet til sakens opplysning” – er altfor løs og skjønnsmessig til å begrunne en slik begrensning av domstolenes prøvelsesrett, som staten gjør gjeldende. Dertil kommer at inngrep i domstolenes prøvelsesrett betinger en uttrykkelig og klar hjemmel, som ikke foreligger i dette tilfellet.
- (17) Det er nedlagt slik påstand:
- ”1. **Kriminalomsorgen region sørs vedtak av 08.02.2006 om plassering av Ramiz Kalicani i avdeling med særlig høyt sikkerhetsnivå, er ugyldig.**
 2. **Saksomkostninger tilkjennes ikke for noen instans.”**
- (18) Ankemotparten, *staten v/Justis- og politidepartementet*, har sammenfatningsvis anført:

- (19) Det hovedspørsmål saken reiser, er hvilken betydning det har for domstolskontrollen at ikke alle opplysninger *kan* legges frem.
- (20) Hensynet til samfunnets sikkerhet er en overordnet målsetting ved fastsettelsen av soningsvilkårene for en straffedom. Denne oppgaven tilliger Kriminalomsorgen, jf. straffegjennomføringsloven § 2. Innsetting i avdeling med særlig høyt sikkerhetsnivå inngår i en slik vurdering.
- (21) Høysikkerhetsavdelingen ved Ringerike fengsel er landets eneste av denne type. Avdelingen har fem eneceller. Terskelen for plasseringsvedtak er ut fra den meget begrensede kapasiteten svært høy. I løpet av de fire år avdelingen har eksistert, er bare sju personer blitt overført dit. Etter Kriminalomsorgens praksis forutsetter vedtak om plassering at det er fremkommet opplysninger som gir grunn til å anta at det foreligger en realistisk og gjennomførbar rømningsplan. Normalt vil det dreie seg om planlagte rømningsaksjoner ved bruk av skytevåpen. Tjenestemenn i norske fengsler er ubevæpnet. Plassering på avdelingen med særlig høyt sikkerhetsnivå kan være Kriminalomsorgens eneste mulighet for å hindre rømninger som følge av bevæpnede anslag mot fengselet. Kildene for informasjon om rømningsplaner, som kan være andre fanger, må beskyttes. For dem kan det være livstruende om dette blir kjent. Det vil også være kritisk om utenforstående skulle få kjennskap til hva fengselsmyndighetene til enhver tid vet og ikke vet om eventuelle rømningsplaner.
- (22) På denne bakgrunn er det åpenbart nødvendig med bestemmelser om taushetsplikt og om unntak fra partsoffentlighet. Under en rettssak vil det likeledes kunne være helt nødvendig med bevisforbud om grunnlaget for plassering på høysikkerhetsavdeling. Den konsekvens av bevisforbudet som den ankende part forfekter – at staten enten må produsere beviset eller tape saken – ville undergrave hele systemet med en høysikkerhetsavdeling. Reelle hensyn taler med stor styrke for statens standpunkt.
- (23) Den innsatte er ikke uten rettssikkerhet. Plasseringsvedtaket kan overprøves av Kriminalomsorgen sentralt. Klageorganet har full tilgang til alle opplysninger i saken. Den meget begrensede bruk av høysikkerhetsavdelingen minimaliserer risikoen for misbruk. Endelig kan domstolene etter tvistemålsloven § 204 nr. 2 pålegge etaten bevisføring om det faktiske grunnlaget for vedtaket.
- (24) Trinnhøyere normer er ikke til hinder for at tvistemålsloven § 204 nr. 2 praktiseres etter sin ordlyd. Det er ikke tvilsomt at lovgiver har kompetanse til å begrense domstolenes prøvingsrett. Det gjelder her et begrenset forvaltningsområde, og det vil da ikke være noen absolutt begrensning for lovgivers adgang til å regulere prøvningsretten.
- (25) Staten har nedlagt slik påstand:
- ”1. Lagmannsrettens dom stadfestes.
2. Staten v/Justis- og politidepartementet tilkjennes saksomkostninger for Høyesterett med tillegg av renter etter forsinkelsesrenteloven fra forfall til betaling skjer.”
- (26) *Mitt syn på saken:*

- (27) Jeg skal først si noe om rettsgrunnlaget for avdeling med særskilt høyt sikkerhetsnivå. Slike avdelinger ble først omtalt i St.meld. nr. 27 (1997–98) om Kriminalomsorgen side 35–36. Her heter det:

”Deler av det kriminelle miljøet internasjonalt og nasjonalt blir stadig hardere. Det kan derfor oppstå situasjoner som krever at det raskt må stilles til rådighet varetekts- og soningsplasser med særlig høyt sikkerhetsnivå. Staten må så langt som mulig sikre seg mot unndragelse av straffen og annen svikt under soning. Bevisforspillelse skal unngås mens den enkelte sitter i varetekt. I andre land finnes eksempler på befrielsesaksjoner og terroranslag mot fengslene, og kriminalomsorgen må være forberedt på at dette også kan skje i Norge. Det er særlig viktig å være forberedt på de sikkerhetsutfordringene som innsatte med tilknytning til organiserte kriminelle grupperinger kan utgjøre, f.eks. innsatte med tilknytning til voldelige, militante undergrunnsmiljøer, organisert kriminalitet, ekstreme politiske eller religiøse grupperinger eller andre hierarkiske grupper.”

- (28) Etter dette ble hjemmel for å opprette høysikkerhetsavdelinger gitt i straffegjennomføringsloven av 18. mai 2001 nr. 21 § 10 annet ledd, jf. § 11 annet ledd. Nærmere regler om slike avdelinger er gitt i forskrift til straffegjennomføringsloven av 22. februar 2002 nr. 183 og videre i retningslinjer til loven fastsatt av Kriminalomsorgens sentrale forvaltning, revidert 31. mai 2006. Vilårene for innsettelse i avdeling med særlig høyt sikkerhetsnivå følger av forskriftens § 6-2 første ledd:

**”§ 6-2. Vilå for innsettelse i avdeling med særlig høyt sikkerhetsnivå
I avdeling med særlig høyt sikkerhetsnivå kan det innsettes domfelte og varetektsinnsatte som antas å medføre særlig rømningsfare, fare for anslag utenfra for å bistå til rømning, fare for gisseltaking eller fare for ny, særlig alvorlig kriminalitet.”**

- (29) Når vedtak om overføring til høyrisikoavdeling treffes, er opplysningene i en del tilfeller unntatt fra partsoffentlighet. Da vil det også gjelde unntak fra begrunnelsesplikten i forvaltningsloven § 24, jf. straffegjennomføringsloven § 7 bokstav c og d:

**”§ 7. Saksbehandlingsregler
Forvaltningsloven gjelder med følgende unntak:**

- ...
- c) En part har ikke krav på innsyn i et dokument som inneholder opplysninger som det av hensyn til en annen person må anses utilrådelig at parten får kjennskap til. Parten har heller ikke krav på å gjøre seg kjent med opplysninger i et dokument dersom innsyn er utilrådelig på grunn av sikkerhetsmessige hensyn, eller av hensyn til etterforskning av straffbare forhold.
 - d) Det kan gjøres unntak fra plikten til å begrunne vedtak etter forvaltningsloven § 24 hvis begrunnelsen vil røpe opplysning som er unntatt fra adgangen til innsyn etter bokstav c.”

- (30) Etter § 7 bokstav h) har videre alle tjenestemenn taushetsplikt om sikkerhetsmessige forhold i fengselet. I vår sak har opplysningene som ledet til at Kalicani ble overført til høyrisikoavdeling, vært unntatt fra partsoffentlighet, og noen begrunnelse ut over en henvisning til lovens og forskriftenes vilå, er ikke gitt. Bakgrunnen for å holde slike opplysninger hemmelige for den innsatte er kommentert av direktør for Ringerike fengsel, Sigbjørn Hagen, i hans skriftlige forklaring for Høyesterett:

”Det er særegne sikkerhetsmessige forhold som ligger til grunn for innsettelse i høyrisikoavdeling. Normalt vil dette være basert på informasjon om planlagte

rømningsaksjoner med bruk av skytevåpen. Slike tiltak vil være knyttet til personer som i seg selv, eller gjennom sin nettverkstilhørighet, er egnet til å skape alvorlig frykt.

Full åpenhet om hvilke opplysninger som er lagt til grunn for innsettelsesvedtaket vil fortone seg som sikkerhetsmessig problematisk ...”

- (31) Dette omtales så mer konkret i forklaringen:
- (32) Tredjeparts liv og helse kan settes i betydelig fare. Det vil være ødeleggende for den tillit som er nødvendig for å få kildeinformasjon. Informasjon fra politiet vil i enkelte tilfeller være gitt under forutsetning av full taushetsplikt fordi en avsløring av opplysningene vil kunne ødelegge etterforskning av straffbare forhold. Ved å gi den innsatte full informasjon om hva fengselsmyndighetene vet, fortelles også noe om hva de ikke vet.
- (33) Rømningsforsøk kan omfatte gisseltaking, bistand fra nettverk i eller utenfor anstalten, innsmugling av skytevåpen, stikkvåpen eller eksplosiver og bevæpnet frigjøring i forbindelse med fremstilling eller transport. Alle disse formene vil – dersom de søkes gjennomført – sette tjenestemenns sikkerhet i betydelig fare. Likeså vil en rømningsaksjon kunne få fatale konsekvenser for uskyldige medinnsatte og publikum for øvrig.
- (34) Det følger av fengselsdirektørens forklaring at behovet for å holde informasjon konfidensiell vil kunne fremstå som svært absolutt.
- (35) Denne bakgrunn er viktig når jeg nå går over til hovedspørsmålet i vår sak: Hva skal være konsekvensen av at staten med hjemmel i tvistemålsloven § 204 nr. 2 ikke fremlegger taushetsbelagte opplysninger slik at verken motpart eller domstolen får opplyst det faktiske grunnlag for plasseringsvedtaket?
- (36) Sett med et sivilprosessuelt utgangspunkt er det nærliggende å si at det må tilligge forvaltningen å bevislegge at det foreligger en faktisk situasjon som gir hjemmel for forvaltningens vedtak. Normalt kan ikke domstolen nøye seg med statens erklæring om at nødvendig faktum foreligger. Domstolen har i utgangspunktet full kompetanse med hensyn til om korrekt faktum er lagt til grunn av forvaltningen. Dermed blir det et nokså fundamentalt brudd med vanlige prosessregler om statens pretensjon uprøvet skal legges til grunn.
- (37) Et slikt resonnement blir likevel for enkelt i vår sak. Dersom et saksanlegg skulle tvinge Kriminalomsorgen til enten å legge frem de taushetsbelagte opplysningene eller å oppgi saken, slik den ankende part hevder, ville systemet med høyrisikoavdeling bryte sammen. Det er et åpenbart behov for å kunne holde visse opplysninger av sikkerhetsmessig karakter tilbake, uten at domstolen dermed skal se bort fra de faktiske slutninger som Kriminalomsorgen har trukket. Spørsmålet blir hvordan disse motstridende hensyn skal avveies mot hverandre.
- (38) Tvistemålsloven § 204 nr. 1 og 2 lyder slik:
- ”1. Retten må ikke ta imot vitneforklaring om noe som holdes hemmelig av hensyn til rikets sikkerhet eller forhold til fremmed stat, dersom ikke Kongen gir tillatelse.**

2. Uten samtykke fra departementet må retten ikke ta imot forklaring som vitnet ikke kan gi uten å krenke lovbestemt taushetsplikt han har som følge av tjeneste eller arbeid for stat eller kommune. Tilsvarende gjelder for vitne som har taushetsplikt som følge av tjeneste eller arbeid for familievernkontor, postoperatør, tilbyder eller installatør av elektronisk kommunikasjonsnett eller –tjeneste, eller statens lufthavnselskap. Tilsvarende gjelder også for vitne som har lovbestemt taushetsplikt som følge av tjeneste eller arbeid i teknisk kontrollorgan. Samtykke kan bare nektes når åpenbaringen vil kunne utsette staten eller allmenne interesser for skade eller virke urimelig overfor den som har krav på hemmelighold.

Etter en avveining av hensyn til taushetsplikten og hensynet til sakens opplysning kan retten ved kjennelse bestemme at vitneforklaring skal gis selv om samtykke er nektet, eller at vitneforklaring ikke skal mottas selv om departementet har samtykket. Før retten tar slik avgjørelse, skal den gi departementet høve til å gjøre greie for grunnen for sitt standpunkt. Denne redegjørelsen skal ikke meddeles partene.”

- (39) Det bemerkes at regelen i nr. 2 annet ledd siste punktum ikke er videreført i den nye tvisteloven § 22-3 tredje ledd, som bestemmer at redegjørelsen *skal* meddeles partene.

- (40) For så vidt gjelder § 204 nr. 1 om bevisforbud vedrørende forhold som angår rikets sikkerhet, er spørsmålet om virkningen for domstolenes bevisvurdering av at bevisforbudet påberopes, behandlet i Rt. 1987 side 612. Saken gjaldt mulig telefonavlytting foretatt av daværende Politiets overvåkingstjeneste. Høyesterett kom til at domstolen må bygge på det staten opplyser, jf. side 618:

”Når det gjelder etterfølgende domstolskontroll, er forholdet som nevnt at det materiale som kan danne grunnlag for en selvstendig domstolsprøving, er unndratt domstolene, jf. tvistemålslovens § 204 nr. 1. En reell prøving av lovligheten av en eventuell telefonkontroll er under disse omstendigheter ikke mulig. Selv om det ikke foreligger noen lovbestemmelse som uttrykkelig avskjærer eller innskrenker domstolenes prøvingsrett i forbindelse med kontrollen av overvåkingstjenestens virksomhet, må det etter dette bli lite tilbake av prøvingsretten. Jeg tilføyer at den omstendighet at staten av hensyn til rikets sikkerhet har rett til å holde tilbake de opplysninger som danner grunnlaget for en eventuell beslutning om telefonkontroll, ikke kan ha den konsekvens at saksøkeren må få medhold i en påstand om at beslutningen om eller gjennomføringen av kontrollen er ulovlig, med mindre staten godtgjør det motsatte.”

- (41) I denne avgjørelsen la Høyesterett stor vekt på at Stortinget hadde opprettet andre rettssikkerhetsgarantier i forhold til overvåkningspolitiets virksomhet overfor borgerne. Bestemmelsen i § 204 nr. 1 om rikets sikkerhet er absolutt: Dersom Kongen ikke samtykker i at opplysning gis, blir dette resultatet. Til sammenlikning er det i § 204 nr. 2, som får anvendelse i vår sak, åpnet for en rettslig overprøving dersom departementet nekter å fremlegge bevis. Etter § 204 nr. 2 er det altså slik at retten i den enkelte sak kan overprøve statens beslutning om å nekte bevis ført, og som leder til at prøvingsretten blir kraftig redusert.
- (42) Etter dette anser jeg det klart at statens påberopelse av taushetsplikt etter § 204 nr. 2 ikke kan få den generelle konsekvens at inngrepet skal anses ulovlig med mindre staten beviser det motsatte, jf. domssitatet ovenfor. De to bestemmelsene i § 204 er identiske i sin ordlyd med det unntak at nr. 2 åpner for en rettslig overprøving av nektelsen. I stedet for de alternative rettssikkerhetsgarantiene som Høyesterett vektla i forhold til § 204 nr. 1, bestemmer § 204 nr. 2 at den endelige avgjørelsen av om staten skal pålegges vitneplikt, tilligger retten.

(43) Sterke reelle hensyn tilsier denne løsning. Som jeg allerede har bemerkt, vil et resultat der staten må velge mellom å fremlegge bevis for plasseringsvedtaket eller tape saken, medføre at ordningen med høyrisikoavdeling ødelegges.

(44) Også i litteraturen synes forholdet mellom § 204 nr. 1 og nr. 2 å ha blitt oppfattet på en slik måte, jf. Schei Tvistemålsloven 2. utgave side 685:

”Vitneforbudet i § 204 nr 1 har som konsekvens at enkelte særlig følsomme forvaltningsvedtak bare kan undergis en meget begrenset domstolskontroll, jf Rt 1987 s 612, Rt 1979 s 1696 og RG 1981 s 785. Også vitneforbudet i § 204 nr 2 vil kunne ha som konsekvens at domstolens mulighet til å kontrollere forvaltningen svekkes, men her har retten etter § 204 nr 2 annet ledd en viss adgang til å bestemme at forklaring skal gis til tross for at samtykke til forklaring uten hinder av taushetsplikten er nektet.”

(45) Jeg mener etter dette at i vår sak må tvistemålsloven § 204 nr. 2 ses i sammenheng med bestemmelsene om unntak fra partsinnsyn og begrunnelsesplikt, samt om taushetsplikt i straffegjennomføringsloven § 7 bokstav c, d og h. Hensett til sammenhengen i reglene og reelle hensyn må domstolene legge til grunn Kriminalomsorgens konklusjoner også når de bakenforliggende opplysningene holdes hemmelige i forhold til den rettslige prøvingen. Oppstår det i en slik situasjon en sterk spenning mellom hensynet til rettssikkerhet og hensynet til hemmelighold, må retten vurdere å pålegge staten å fremlegge opplysningene.

(46) Den ankende part har ikke ønsket å gjøre bruk av adgangen i § 204 nr. 2 annet ledd til å begjære domstolens overprøving av departementets nektelse. Det er derfor ikke foranledning til å drøfte de situasjoner som da kan oppstå. Jeg tilføyer at jeg ikke er enig med den ankende part i at den løsning jeg er kommet frem til, vil føre til at domstolens prøvelsesrett generelt blir avskåret i alle saker hvor staten påberoper taushetsplikt. Sentralt i vår sak er at det ikke gjelder noen rett til innsyn og ikke plikt til å begrunne vedtaket. En slik ordning har vi bare på noen få områder.

(47) Anken har ikke ført frem og staten har krevd sine omkostninger dekket. Ut fra sakens prinsipielle karakter og hensett til at spørsmålet om overprøving gjelder et særdeles inngripende vedtak innenfor fengselsvesenet, finner jeg at saksomkostninger ikke bør ilegges for noen instans.

(48) Jeg stemmer for denne

D O M :

1. Lagmannsrettens dom, domsslutningen punkt 1, stadfestes.
2. Saksomkostninger tilkjennes ikke for noen instans.

- (49) Dommer **Øie:** Jeg er i det vesentlige og i resultatet enig med førstvoterende.
- (50) Kst. dommer **Sverdrup:** Likeså.
- (51) Dommer **Endresen:** Likeså.
- (52) Dommer **Lund:** Likeså.

- (53) Etter stemmegivningen avsa Høyesterett denne

D O M :

1. Lagmannsrettens dom, domsslutningen punkt 1, stadfestes.
2. Saksomkostninger tilkjennes ikke for noen instans.

Riktig utskrift bekreftes: